

els polls de les aus»; el *CostManc.* dona com a empor-
danès *espiorc* «escarrot, tros de branca que queda a
l'arbre» (I, 127), amb una *r* afegida que ens acaba
d'explicar el detall fonètic, car tant la *r* com la *i* s'ex-
pliquen, per tant, com a contaminació de *piforc* (*pi* +
forca).

El mateix sentit que *espiorc* té *pungany*, també
emp., segons el *CostManc.* I, § 586, i d'altra banda
(*AlcM*) 'cada un dels trossos de fusta que surten d'una
perxa per penjar-hi vestits, capells etc.', emp., 'clauet
amb què la sivella se subjecta a la corretja' CpTarr.,
sentit amb el qual va usar-lo Apelles Mestres en una
variant *pungant* (contaminada per *punxant*). *Pungany*
resulta evidentment de **pugany* per propagació de na-
sal: però això sembla indicar que en aquest mot la -g
havia de ser molt antiga, per tant tenim aquí un cas
antic de la variant **puga* l'absència de la qual ens xo-
cava que fos tan general en català.

CPT.: *Filempua*, per al qual veg. *FIL*.

¹ També la -v- és el resultat de la *u* que ja veiem in-
tercalada en l'aranès *piüya*, i que pertany a un tipus
de descabellament normal en tot el domini occità-
nic: a l'aranès *lüa* 'lluna' respon *lüüa* en el Nord
de les Landes, i *liüa* a la part occidental del terri-
tori cartografiat en l'Atlas lingüístic de Millardet,
s. v. *lune*, a Baiona *libe* 'lluna' (Palay). — ² Derivat
d'aquest, sens dubte manlleu del murcià, Monòver
repullo «palabra mordaz» (*Canyissaes*, 128). — ³ Pit-
jor l'intent de Ga. de Diego (*Dicc. Etim.*, 5254) d'a-
dobassar-ho, amb òbvia impossibilitat fonètica, su-
posant un **PÜGIA*: car -UGI- no més podia donar
-uya en cast. i port., i -uja en cat. i oc. — ⁴ Jud està
preocupat especialment pel piem. *büa* i per noms
d'arbre. Altrament, havent-hi manlleu d'un altre sis-
tema lingüístic al romànic, els descarrilaments de
sonoritat són sempre fàcils.

«*Puac*, puig situat prop de Vinaròs» bàrbara ultra-
correcció que fa *AlcM* d'una grafia *Puach*, car sona
Puatx (1961), nom mossàrab per al qual veg. *POU*
(car tampoc és un «puig»).

Puagra, V. *cualbra* *Puab*, V. *pu* *Puaire*, *puar*,
puard, *puarda*, *puat*, V. *pua* *Púber*, *pubertat*, *pubes-*
cència, *pubescent*, V. *pubis* *Pubil*, V. *pabil*

PUBILL, del ll. *pŭpĭllus* 'pupil, menor d'edat'. □
1.ª doc.: mj. S. XIII.

En els *Proverbis* de Guillem de Cervera el sentit és
'pupil, orfe' i la rima prova la variant amb -ll: «Tu
sias als *pubills* / misericordiós / axí com a sos *fiyils* /
és paire piadós / --- als *pubils* sias payre / --- bos»
(el ms. de Venècia amb *u*, el d'Urgell amb *o*)¹ 833a
i 834a.

Les obres en vers demostren, en efecte, que a l'Edat
Mitjana coexistiren en català *pubil* i *pubill*; pronun-
ciat el mot per uns amb *l*, per altres amb *ll*, o en tot
cas totes dues pronúncies foren corrents, i àdhuc usa-
des per un mateix subjecte: sigui perquè una i altra
cosa es considerés indiferent i admissible, sigui per-

què s'hi fes alguna diferència de sentit o segons l'am-
bient a què pertanyien.

Tenim testimoni de totes dues pronúncies en els
rims del *Spill* de JRoig: «Una merlina / un jorn par-
lant / ab un galant, / jove, *pobil*, / prest seduït: /
llur amistat / no ser pecat, / hoc amor pura»; «vell,
enllegit, / per molts greus mals / --- / desficiós, / mas
ansiós / d'aquests *pobils*, / jóvens, gentils, / e d'al-
guns vells, / qui, com ocells / ---»; vv. 5631, 185,
passatges on es tracta d'homes joves ja púbers, i pot-
ser, o en part, força més que adolescents. Casos, doncs,
on es tracta de *l* no palatal. D'altra banda la rima as-
segura la palatal en: «e si n'hauràs / filles o fills, /
òrfens, *pubills*, / te naxerien, / e may haurien / edat
complida / durant ta vida», v. 6844; on es tracta de
criatures ben joves i que quedaran òrfenes. Valor al
qual s'acosta el d'un altre exemple on la rima no ens
guia per saber la qualitat de la consonant: «sa plasant
cara / de mare cara, / no de madastra / —ni germa-
nastra / ni de cunyada, / ni desdenyada / muller dia-
ble—, / ni desamable / dels pobrellets / *pobils*, chi-
quets: / mare envidada, / après casada, / als fills
cruel / ---», v. 12882.

En fi, també està en rima no palatal en el rossello-
nès Bernat de So (1315-1347): «E, pus, passet la mar /
en illa guerrejar, / ús dels XIII, *pobil*, / e portet-ne
cen(t) mil» (*Vesió*, v. 897, *Rom.* LIV, 55), on em sem-
bla tractar-se de Jaume I, i de la conquesta de Ma-
llorca, per tornar-la cristiana (doncs, evangelitzar-la,
fer com els Apòstols, tretze comptant-hi Sant Pau); i
no ens caldrà recordar sinó que el conqueridor tenia
21 anys; i si no eren 100.000 els guerrers que hi du-
gué, ho serien els qui se'n portà, expulsats els uns i
tornats els altres a casa.²

Tant o més els publicadors moderns que els copistes
antics són testimonis recusables pel que fa a la quali-
tat de la -ll (fins i tot suposant que aquells escribes
medievals tinguessin consciència d'expressar una dis-
tinció fonètica), car fins el P. Chabàs feu imprimir *pu-*
bils en el vers 6844, en contradicció de la rima.

També hi hagué duplicat en la vocal de la primera
síllaba. En els quatre passatges de JRoig m'he atingut
en això a la grafia del manuscrit, quan Chabàs la in-
dica en l'aparat crític, vv. 185 i 5635, amb tot i que
el publicador, desentenent-se'n, va posar-hi *pubil*, *pu-*
bils; cap a la fi de l'obra ell mateix hi va fer posar
pobils, en el v. 12882, però ni aquí ni en el 6844 no
diu res en l'aparat crític ni enlloc posa nota.

Dels *CostTort.*: «exceptades les dones que no van
a forn, ne a molí de blat o a mercat, que aquestes ay-
tals, com són tutrius de lurs fills, ans de pleyt comen-
çat poden establir procurador o procuradors sobre
béns de p.», en el ms. de 1272; a l'ed. Oliver, p. 81,
si bé posant-hi *sobr'els bens dels pubils*; altres passat-
ges que veig en l'edició acaben d'aclarir el concepte:
«*pubill* és dit, mascle, del dia de la sua nativitat tro
a 14 ans complits, e, fembra, tro que ha 12 ans com-
plits», «l'Escrivà --- deu fer les cartes de les tудо-
ries --- e sien en pública forma, ab lo nom del Ve-
guer --- e l nom del tudor o del curador, e dels *pubils*